

# Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p><b>Prețul abonamentului:</b></p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei          Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei          Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei          Un număr . . . . . 5 Lei          Pentru strălătitate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p align="center"><b>APARE DUMINECA</b></p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p><b>Prețul inserțiunilor:</b></p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	--	--

## Economia dirijată.

Cei „șapte ani slabi”, cari își luaseră începutul în zorile anului 1929 și se sfârșiră cu apusul anului 1935 datu-ne-au dovada cea mai bună despre prăbușirea economiei liberale, pe urma unei crize largi și intense, ce copleșise aproape întreg rotogolul pământului.

Criza aceasta avea un aspect curios și paradox, căci pe de o parte se ardea grâul în uzine, se arunca cafeaua în mare și putrezeau mărfurile în depozite, pe de altă parte se stingeau de toame mii și mii de oameni necăjiți, ajunși la sapă de lemn.

Văzând lumea acest contrast izbitor, a început să-și dea seamă, că sistemul producției individuale nu este ducător la scop, ci păgubitor pentru interesele omenirii.

În cursul frământărilor, cari luaseră avânt, se ivi între multe alte planuri de sanare a situației devenite îngrijorătoare și ideea realizării unei economii dirijate.

Așa a ajuns la ordinea zilei economia dirijată sau cum i se mai zice, economia raționalizată, îndreptându-și ea ascuțișul împotriva liberalismului, care după cum știm a lăsat individului frâu nelimitat.

Să vedem acum mai de aproape, ce rost are această economie dirijată.

Rostul economiei dirijate este, să pună proprietatea individuală sub controlul colectivității în ce privește diferite necesități ale obștei, ce sunt a se acoperi.

Stările din țara surprizelor, care este America, ne ofer exemplu instructiv în privința aceea, ce putea ajunge în baza liberalismului ipertrofiat un individ, care nu cu mult în urmă era lipit pământului.

Din lustragiu sau din cowboy putea să ajungă pe scara recordului „rege”, fie al petrolului, fie al cărbunelui, sau al nu știu cărei

materii prime, pe care o acaparase prin apucături de bursă, prin exploatare neomenească de conjuncturi favorabile, sau prin lovituri necruțătoare, aplicate la moalele întreprinderilor concurente.

Pentru că una s'o știm. Averi fabuloase nu se făc din muncă cinstită. Acelea răsar din asuprirea celor mulți, cari exploatați fiind, plâng și se tânguiesc.

Părintele John, pe care vârtejul vieții îl aruncase peste mări, ne povestea în timp de siestă, că într'o vreme îl siliră împrejurările să-și câștige existența în sudoarea feței, lucrând ca muncitor în felurite uzine americane din ținutul orașului Detroit. În aceste uzine se pretindea să săvârșească muncă atât de încordată, încât a fost cazul, că l-a prididit sângele și pe gură și pe nas, iar une-ori îi slăbea inima în așa măsură, încât cădea ghemuit pe dușumeaua atelierului.

Și ca părintele John al nostru au pățit-o și o pătesc zilnic câți alți muncitori, cari în scurt timp trebuie să realizeze câștig mult, ca îmbogățirea patronului lor să se facă iute și de grabă. Pentru că în America muncitorul de rând nu e om, ci o mașină vie, care în mod mecanic repetă zilnic de mii de ori același gest monoton, de multeori până la complectă nebunie.

Actualul președinte al Statelor Unite din America de Nord, Roosevelt, și-a dat seamă de primejdia, ce o reprezintă desfrâul liberalismului, și-a dat seamă, că statul o să ajungă la chere-mul câtorva „regi”, și-a dat seamă, că mulțimea să năbușește sub dictatura acestor câteva figuri lacome după avuție și mărire.

De aceea s'a pus numitul președinte cu trup și suflet în slujba economiei organizate sau dirijate, denunțând mai multe practici intolerabile sub un regim democratic, ca: urcarea artificială a prețurilor, concurența murdară față de micii comercianți și industriași și stabilirea unor monopoluri, greu de suportat.

Pentru obținerea libertății, pentru ridicarea omenirii din pulbera sclăviei s'a vărsat mult sânge în cursul veacurilor, de aceea și considerăm libertatea, adusă cu mari jertfe, ca un bun neprețuit al omului. Aceasta însă nu împiedică, ca libertatea umflată în pene, care amenință să crească peste capul celor mulți, să fie redusă, să fie dirijată în alvia ei normală.

Președintele Statelor Unite Roosevelt, de origine strămoșească din Olanda, care în tinerețe suferise de un fel de paralizie infantilă și care poate mulțumi însăși înșănătoșirea sa voinței sale de fier, care voință l-a ridicat de pe patul suferinței, -- și-a pus toată ființa în cumpănă de a îndrepta stările devenite aproape insuportabile, dorind să realizeze o așezare mai rațională și mai dreaptă a societății omenești, fiind de părere, că stările economice de mai nainte, cari făceau posibilă îngrămădirea de averi fantastice trebuie să dispară.

Președintele Roosevelt a pășit energic contra capitaliștilor celor mari, reducându-le profitul fără însă să-l desființeze, având ca deviză, că fiecărui să i se asigure mijloacele de trai, pentru că nu i-se poate răpi dreptul la muncă.

Că numitul președinte a știut să pipăie pulsul cel adevărat al țării sale ne servește ca dovadă, că a fost ales pentru a doua-oară de președinte al Statelor Unite din America de Nord, fiind mulțimea cetățenilor săi deplin mulțumită cu politica sa de ocrotire a celor asupriți de individualismul degenerat.

Cheia timpului de astăzi este împiedecarea trusturilor și cartelurilor de a deveni atotputernice, ca apoi câțiva oameni, organizați în bandă, să exploateze pe cei mulți.

Orice om cu scaun la judecată își pune involuntar întrebarea, de ce unul să putrezească de atâta bogăție, iar celălalt să n'aibă nici minimul de trai.

Liberalismul bolnăvicios duce cu siguranță la sclavism, făcând robi din cetățeni liberi, dar săraci, cari nu pot ține piept cu puterea capitalismului.

De aceea tendințele lui răufăcătoare trebuie retezate, și unde e de lipsă chiar rase, căci n'o să ajungem acum, în epoca luminilor, iarăși la întunericul trecutului.

Individul numai până atunci e la înălțime, până nu asuprește pe semenii săi. Când însă trece frontiera echilibrului, nu-l mai poate surprinde lupta, ce se dă împotriva lui.

Într'o cuvântare, rostită nu de mult de președintele Roosevelt, el și-a exprimat voința de a lupta fără nici un compromis până la victorie contra forțelor autocratice, ce sunt exercitate

asupra industriei și finanțelor din Statele Unite de câțiva bancheri și industriași.

Și abia au trecut câteva zile, decând același președinte a declarat, că lucrătorilor și funcționarilor nu vor fi reduse salariile, chiar dacă prin aceasta se vor reduce violent beneficiile întreprinderilor.

Capitaliștii cei mari au răspuns cu o manevră la bursă, realizând o coborâre a valorilor prin aruncarea pe piață a unei cantități însemnate de hârtii emise de întreprinderi.

Acțiunea, pe care o continuă președintele Roosevelt cu tenacitate e în deplin acord cu învățătura moralei creștine, de a-ți ajuta de aproape, de a nu-l lăsa pradă profitorilor.

Planurile sale se opun cărdășiei miliardarilor, cari lucră nu numai cu puterea banului, ci și cu arma calomniei și cu arta minciunii, văzândă-și periclitată temeliala columnei averilor lor acaparate.

Lupta e în toiul ei. Față în față stau: de o parte egoismul semet, de cealaltă parte cenușotca de morală.

Izbânda dela urmă nu poate fi, decât a ordinii celei noi, bazate pe morala creștină.

A. Moaca.

## Ortodoxia rusească în Franța.

Sub acest titlu o revistă catolică din Germania publică următoarele informații despre viața religioasă a refugiaților ruși din Franța:

Pentru renașterea creștinismului răsesc biserica liberă din exil înseamnă mai mult decât biserica încătușată din Rusia sovietică. Dintre cei aproape un milion de ruși ortodocși refugiați Franța adăpostește aproximativ 180.000 de suflete. Dintre aceștia mai mult de jumătate locuiesc în Paris, sau în jurul Parisului. Îndeosebi majoritatea refugiaților cu o cultură superioară, pe cari grozăviile revoluției i-au apropiat și mai mult de biserică, a căutat să se poată stabili în Paris.

Invitați de guvernul francez, în primii ani de după războiu, când se simțea atât de mult lipsa brațelor de lucru, s'au așezat în Franța și foarte mulți militari din fosta armată imperială rusă. În urma crizei economice de acum câțiva ani mulți dintre aceștia au ajuns însă, în o așa mizerie că nu și-au putut afla scăparea decât în actul disperat al sinuciderii.

În fața acestor stări de lucruri cucernicul și blândul mitropolit *Evgloghie*, căruia în Franța

ii sunt supuse peste 40 de enorii și în unsprezece alte țări încă pe atâtea, s'a dovedit a fi un arhipăstor cu o părintească și duioasă purtare de grijă și de o energie vrednică de toată admirația.

Încă acum 12 ani a întemeiat în Paris un seminar teologic, punându-l sub direcțiunea eruditului teolog Bulgakow și având norocul să poată număra printre profesori pe celebrul Berdjaew. Sumele necesare pentru susținerea acestei școli teologice sunt adunate în primul rând prin colecte între anglicani și protestanți americani. Condițiunile de locuință și alimentație sunt atât de mizere încât fără adevărată vocație niciun tânăr nu s'ar împăca cu ele.

Dar și în activitatea lor pastorală preoții ruși din Franța sunt foarte mult stânjeniți de condițiunile extrem de grele în cari își duc viața. În unele parohii din suburbiile Parisului toată truda și osteneala preotului în legătura cu pastorația, nu e răsplătită decât doar' cu cel mai sărăcăcios adăpost și hrana abia suficientă de care are parte la mesele mai mult de cât modeste ale păstoriiților săi. Nu e de loc rar și neobișnuit ca și preotul să fie nevoit a lucra în fabrică, alături de credincioșii săi, dar în timpul de repaos și duminica își îndeplinește conștiincios slujba de preot și păstor sufletesc.

Locașurile de închinare s'au obținut prin transformarea și adaptarea unor vechi edificii industriale, cari servesc în același timp și de spitale și aziluri pentru muncitori, copii și bătrâni.

Prin strădaniile neobosite ale câtorva laici însuflețiți se creiază mereu noi nuclee de viață religioasă. Iar o asociație studentească condusă cu mult suflet a putut găsi mijloacele necesare și pentru o laudabilă acțiune caritativă, îngrijindu-se de trimiterea a numeroși copii ruși, debili și cu plămâni slabi în tabere de vară bineorganizate și cinstit conduse din sudul Franței unde, pe lângă hrană, aer, soare și îngrijire medicală își au la îndemână și preotul lor.

Acum doi ani mitropolitul Evloghie a inițiat și un fel de „Acțiune ortodoxă”, care să se ocupe cu directivarea și coordonarea muncii împreună cu apostolatul religios și social al laicilor în biserica ortodoxă din Franța. În fruntea acelei mișcări stă o venerabilă și foarte capabilă călugăriță, Maica Maria, odinioară una din conducătoarele așazisei mișcări „social-revoluționare” din Rusia.

Incepând cu modesta sumă de 10 franci a pus bazele unei organizații mănăstirești și centru de acțiune socială, umanitară într'o casă din Rue de Lormel din Paris. Iar azi această casă

a devenit un puternic așezământ de ocrotire socială, care se întreține din veniturile proprii, oferind ajutor sufletesc și trupesc pentru oricine și luptând și pentru salvarea atâtor bărbați, femei și copii ruși cotropiți de iadul orașelor mondiale, pentru a căror ridicare din peire nu arareori se cere o răbdare într'adevăr eroică.

(St. d. Z).

\*

Am ținut să publicăm în organul nostru eparhial aceste informații și cu gândul de a oferi preoților noastre un îndemn în plus pentru a-și pune toată râvna sufletului întru împlinirea cât mai conștiincioasă a îndatoririlor împreunate cu misiunea ei. Întâi pentru răspunderea ce o avem cu toții pentru sufletele încredințate nouă înaintea Celui ce ne-a învrednicit să-i fim slujitori Bisericii întemeiate de El pentru mântuirea a tot cel ce crede. Și apoi și pentru a asigura Bisericii noastre mântuitoare în prezent și viitorul cel mai îndepărtat un rol de frunte, vrednic de originea și scopul ei divin, întru adâncirea și desăvârșirea vieții spirituale a neamului și întru chezășuirea pe această cale a trăinicieii și prosperității lui.

Dacă se găsesc ierarhi, preoți, intelectuali și chiar muncitori de rând cari între străini și în cea mai neagră mizerie știu să-și facă din credința și Biserica lor ortodoxă razim, scut și apărătoare a celor mai scumpe comori sufletești ale lor: de ce nu și noi, aici, acasă și în condiții cu cât mai avantajoase decât ei!?

## Săptămâna.

„Preoția nu este un produs al învățături, ci un produs al chemării. Preoția este o Taină și Taină trebuie să rămână”.

M. S. Regelu.

Intre altele, acestea sunt cuvintele M. Sale Regelui la serbarea centenarului Seminarului Central din București, prăznuit Duminica trecută.

Sâmbătă seara, la radio, a vorbit dl prof. S. Mehedinți, cuvinte de comemorare tot în cinstea acestei comemorări. Cuvintele de încurajare adresate teologilor, ar face cinste ori cărei fețe bisericești.

Deosebitul fast care s'a dat acestei comemorări, pentru zilele noastre sunt pline de înțeles.

Desigur că bătrânul institut al bisericii merita atențiunea de care s'a bucurat.

Tâlcul participării M. S. Regelui și cuvintele regale, nu pot fi puse doar în sarcina unui fast, pur și simplu comemorativ, ci are un

profund înțeles izvorât din o nouă orientare a vieții noastre publice.

România întregită are un trecut, care legitimează și o privire retrospectivă și un tablou rezumativ. În timpul celor aproape 20 de ani dela unirea Românilor, viața publică a trăit mereu clocotind, dibuind, sau căutând făgașul de viață normală, după uriașa opintire care a adus unirea. Pe toate terenele se pot înregistra urmele mai mult sau mai puțin spornice ale constructivității. Toate guvernele s'au lăudat cu realizări, unele reale, altele exagerate.

Totuși în *sens material*, luate bilanțurile guvernărilor, tuturor trebuie să le recunoaștem nizuința constructivă.

Dincolo însă de examenul realităților palpabile, ușor de îngrădite în cifre, se ridică imponderabilele sufletești care-și cer lămurirea lor. A cerceta deci alvia sufletească a neamului, a te coborî în adâncimea ei și a scoate de acolo adevărul neted, e o datorie sfântă a fiecărui conducător dar mai presus de toate este o obligațiune a canaliza înspre bine această alvie.

Judecând sub acest raport viața românească, vreme de 20 ani, se poate pune o întrebare capitală: ce sprijin a avut în cursul vremii *ideia națională și spirituală românească*, pentru a face din România Mare, o Românie independentă, puternică și conștientă de menirea ei?

Răspunsul ar fi: *sub toate așteptările.*

Desigur că orice opinie exprimată cu sinceritate este clasată după fișe electorale, deaceia în orice exprimare trebuie să primeze *prudența*. Respectul în această lozincă în marginile tuturor posibilităților, fără însă a ascunde adevărul golgolou.

Iată pentru ce.

În repetate rânduri am reprodus marele adevăr concretizat de dl *Nichifor Crainic* în cartea sa: „*Puncte cardinale în haos*” „...statul nostru, în a cărui constituție scrie că biserica ortodoxă e biserica dominantă, *practică* acest principiu ca o simplă *formalitate oficială, festivă și decorativă*. În realitate este un *stat laic* indiferent din punct de vedere religios, gata oricând să socotească religia ca o *simplă afacere particulară*, după cea mai bună regulă democratică și să se simtă *incomodat ori de câte ori religia se conturează ca o forță colectivă socială*. Statul acesta laic nu vede în cultul organizat nici măcar o *formă de disciplină socială* și de solidaritate morală, ci mai mult o *sarcină bugetară* pe care este gata s'o arunce în fiecărui moment”.

Care dintre preoți n'a simțit — chiar după o funcționare cât de puțină — această mentalitate, acest tipar al vremurilor noastre?

Salarii neplătite cu lunile. Salarii date ca un fel de pomană în raport cu pregătirile ce se cer. Persecuțiuni fiscale și altele multe, în afară de plaga sectaro-comunistă care ne irosește și macină atâta putere.

Nu mai vorbim de insultele care ni se aduc cu toate ocaziunile, ca în urmă să ni se ceară să fim cooperatiști, străjeri, premilitari, buni gospodari și atâtea alte imperative pur naționale, pe cari Statul laic, nu le poate singur face cu organele sale fără „*marele nostru rol în consolidarea și propășirea nației*”.

Iată că Statul laic și-a dat seama de profundul rol de consolidare și moralizare al bisericii și preoților, în viața neamului.

Nu facem politică, dar judecăm realitățile.

Ministerul Cultelor își inaugurează activitatea printr'un apel adresat bisericii; se intenționează a se introduce ca în trecutul — nefericit, dar atât de luminos pentru nația noastră — când căsătoria religioasă va trebui să premerge, căsătoriei civile, când în fine bunele intenții se trâmbează și se caută mijloace a se pune în practică și în fine când M. S. Regele, înconjurat de sfetnicii Săi, preamăresc fățiș și fără echivoc rolul mare al preoției în cadrul statului.

Toate acestea sunt motive să credem că preoția va fi situată în adevăratul rol de colaborare a statului într'u moralizarea vieții publice și consolidarea sufletească spre unitatea desăvârșită a nației noastre.

Pr. Traian Constantin.

## Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Preotul Gh. Cotoșman  
profesor la Academia teologică

În aceeași epistolă la cap. VII. Ignatie își afirmă totuși ortodoxia sa scriind: „Precum deci Fiul nimic n'a făcut fără Tatăl fiind uniți”; dar cade într'o nouă confuzie când îndeamnă credincioșii să se adune la rugăciunea în comun „ca într'un templu a lui Dumnezeu, ca la un altar, la un Iisus Hristos, care a ieșit dela un părinte, este în acel Unul și se reîntoarce la dânsul”<sup>1)</sup>. Aici aflăm expresiunea favorită a lui Arie, că Iisus Hristos a „*ieșit*” dela Tatăl.

La cap. VIII scrie că „dumnezeestii profeți au viețuit după Iisus Hristos. De aceea au și fost urmăriți, fiind inspirați de harul lui, ca să dovedească pe deplin credincioșilor, că este un Dumnezeu, care s'a descoperit prin Fiul său

1) Dr. I. Olariu, op. c. p. 67.

*Iisus Hristos care este Cuvântul, ieșit din tăcere, care întru toate a bine plăcut Celuice l-a trimis<sup>2)</sup>. Aici găsim iarăși regretabile confuzii între Duhul sfânt și „harul“ lui „Iisus Hristos care a inspirat pe profeți“; apoi că „Cuvântul a ieșit din tăcere“ — ar putea fi luat în sensul favorit al arienilor că a „ieșit din nimic, tot așa și cuvintele că Iisus „întru toate a bineplăcut celui ce l-a trimis“.*

În epistola către Smirneni, Ignatie numește pe Iisus Hristos „*Fiul lui Dumnezeu după voința și puterea lui Dumnezeu*“ — fapt ce ar dovedi că el nu este consubstanțial cu Tatăl, ba ar putea fi înțeles că el a fost chemat la viață prin voința și puterea lui Dumnezeu, deci este o creatură a lui Dumnezeu „ieșită din tăcere“. Confuzia de aci Ignatie o risipește când afirmă că Domnul Iisus după învierea Sa a mâncat și beut cu sf. Apostoli în trup „deși după spirit era unit cu Tatăl“<sup>3)</sup>. Iar mai departe afirmă că pe Domnul Iisus l-a „*Inviat Tatăl întru bunăvoința Sa*“; îndeamnă pe Smirneni să urmeze toți episcopului „ca și Iisus Hristos Tatălui“. Și de aici au putut înțelege Arienii că între Tatăl și Fiul este numai identitate de voință nu și de ființă.

### 3. Sf. Policarp.

Din epistola sa către Filipeni, Policarp îndeamnă pe aceștia să slujească „*lui Dumnezeu în frică și adevăr... crezând că cel ce a înviat din morți pe Domnul nostru Iisus Hristos și i-a dat lui mărire și tron deadreapta*“<sup>4)</sup>... lăsând să se înțeleagă că Domnul Iisus, până după înviere, n'a avut mărire în sine însuși, ci a primit-o dela Dumnezeu în urma meritelor Lui, deci el stă mai prejos de Tatăl.

### 4. Păstorul lui Herma.

În parabola V-a, cap. 6, din „Păstorul“ său, Herma scrie: „*Ascultă, zise el. (Nu) are Fiul lui Dumnezeu chipul sclavului, ci putere mare și stăpânie*“. „*Cum, zisei, Domnule, nu înțeleg!*“ „*Pentru că, zise, Dumnezeu a sădit viea, adecă a creat poporul și l-a predat Fiului; iar Fiul a pus asupra lor pe îngeri ca să-i păzească. El deci, care a curățit păcatele poporului, le-a arătat căile vieții, dându-le legea ce a primit-o dela Tatăl său. (Vezi, zise că însuși este Domnul, poporul său, pentru că toată puterea a primit dela Tatăl său). Că stăpânul a ținut sfat cu Fiul și îngerii aleși asupra primirii în moștenire a sclavului, ascultă: Pe Spiritul sfânt care exista de mai înainte, creatorul tuturor făpturilor, l-a pus Dum-*

nezeu să locuiască într'un trup ales de el însuși Acest trup, în care a locuit Spiritul sfânt, i-a slujit bine umblând în sfințenie și curățenie, întru nimic profanând pe Spiritul. *Pentru că viețui bine și curat împreună cu Spiritul rabdă oboseli și munci, arătându-se tare și bărbătește, avu parte cu Spiritul sfânt*“<sup>5)</sup>.

Expresionile „*a creat poporul și l-a predat Fiului*“; — că „*toată puterea a primit dela Tatăl*“; că stăpânul a ținut sfat cu Fiul și cu îngerii aleși“, — pune pe Fiul mai prejos de Tatăl“; și-l alătură făpturilor.

Despre Duhul sfânt afirmă că „*există mai dinainte*“ — deci nu din eternitate; că „*este creatorul tuturor făpturilor*“. Mai sus afirmă că „*Dumnezeu a sădit viea, adecă a creat poporul*“ „iar aici face pe Duhul sfânt“ creatorul tuturor făpturilor, și lasă să se înțeleagă că Duhul sfânt este Fiul.

În parabola IX-a identifică expres pe Sf. Spirit cu Fiul, făcându-l ca atare creatorul făpturilor: „*Voesc încăodată să-ți arăt toate ce Spiritul sfânt i-a arătat vorbind cu tine în chipul bisericii căci acest Spirit este Fiul lui Dumnezeu*“<sup>6)</sup>.

Tot în același senz, plutind în confuzii, scrie Herma în parabola IX. cap. 12: „*Mai întâi de toate, zisei, Domnule, explică-mi: cine este stâncă și poarta?*“. „*Stâncă, zice, și poarta sunt Fiul lui Dumnezeu*“. Cum, Domnule zisei, stâncă e veche, iar poarta e nouă?“. Ascultă, zise și înțelege nepricepătorule, *Fiul lui Dumnezeu este mai vechi ca întreaga sa creatură, încât el a fost sfātuitorul Tatălui pentru creatura sa. De aceea și pare bătrân*“<sup>7)</sup>.

(Urmează)

## „Fiscul-Impozitele“.

În Foaiă Diecezană Nr. 1 din 2 Ianuarie 1938 pâr. Traian Constantin din Vrani în articolul său sub numirea de sus ocupându-se de impozitele pe cari preoțimea trebuie să le supoarte, între altele pârînția sa roagă „*pe frații preoți, cari au vre-o decizie în legătură cu taxele și impozitele comunale, să le comunice*“ ...la redacția foii.

În legătură cu această dorință exprimată a pâr. Constantin, referitor la scutirea sesiunilor parohiale de impunerea taxelor comunale, subsemnatul comunică Deciziunea publicată în Buletinul Oficial al jud. Severin din Lugoj Nr. 4 din 3 Februarie 1932 de cuprinsul următor:

„*Prefectura județului Severin. Serv. fin. și de contab. Nr. 2249/1932.*

Obiect: Scutirea sesiunilor parohiale de impunerea taxelor comunale.

2) Idem p. 67.

3) Idem, p. 78.

4) Idem, p. 84.

5) Idem, p. 124.

6) Idem, p. 133—134.

7) Idem, p. 139.

D-lor Primari ai comunelor urbane, D-lor notari și Primari ai comunelor rurale.

Vă comunicăm mai jos Deciziunea Comitetului Local de Revizuire Timișoara Nr. 144/1931 referitoare la anularea impunerilor cu taxe comunale a sesiunilor parohiale pentru știință și conformare.

*Comitetul Local de Revizuire Timișoara.*

*Secția I.*

### **Deciziunea Nr. 144/1931.**

Comitetul compus din Dr. Ioan Herman, Președinte, Cons. la Curtea de Apel, Dr. Aurel Hădan, membru, Frideric Pauck primreferent.

În ședința dela 20 Martie 1931 s'a luat în cercetare apelul introdus la 20 Februarie 1931 de către Consiliul eparhial ort. rom. din Caransebeș în contra Deciziunii cu Nr. 34.445/1930 a Delegației Consiliului jud. Timiș-Torontal.

La apelul nominal s'au prezentat:

Pentru consiliul eparhial apelant: Dimitrie Sgăvârdea avocat, pentru consiliul comunei Birda: Juha Adam.

Dupăce s'a constatat că procedura este completă și că apelul este introdus în termenul legal, referentul a dat cetire raportului său.

Din expunerea făcută și din actele dela dosar, comitetul a stabilit în fapt următoarele: Consiliul comunal Birda din județul Timiș-Torontal a impus asupra sesiunilor reduse proprietatea Consiliului eparhial ort. rom. din Caransebeș, taxe comunale. Consiliul eparhial a cerut dela Consiliul comunei Birda să șteargă respective să reducă aceste taxe, însă consiliul comunal prin hotărârea Nr. 108/1930 a respins această cerere.

În contra acestei hotărâri Consiliul eparhial ort. rom. al Caransebeșului a înaintat apel la Delegația Consiliului jud. Timiș-Torontal, care în ședința ținută la 6 Februarie 1931 luând în deliberare hotărârea Nr. 108/1931 a Consiliului eparhial, pe anii precedenți în suma de Lei 7637.

Având în vedere că conform ordinului Ministerului de Interne publicat în Mon. județului Nr. 56/1928 numai sesiunile parohiale sunt scutite de impunerea taxelor comunale și nu și acelea ale Consiliului eparhial.

Având în vedere raportul primăriei comunei Birda din care se constată că sesiunile în chestiune sunt arendate locuitorilor din comună bucurându-se Consiliul eparhial de un venit considerabil.

Având în vedere avizul serviciului financiar și de contabilitate.

Prin deciziunea Nr. 34.445/1930 a respins apelul și a confirmat hotărârea Nr. 108/1930 a consiliul comunei Birda.

Impotriva acestei deciziuni a Delegației Consiliului jud. Timiș-Torontal, Consiliul eparhial a înaintat apel la comitetul local de revizuire în baza următoarelor motive:

Impunerea sesiunilor parohiale cu taxe comunale este ilegală deoarece în tabloul arătat la Art. 1 din legea asupra maximului taxelor și contribuțiilor comunale din anul 1923 se enumără apriat bunurile cari pot fi impuse cu aceste taxe deci între acestea nu obvin sesiunile parohiale, fie acestea îndeplinite, vacate sau reduse.

Taxele comunale se impun în general pentru folosirea bunurilor din domeniul public, ceace o dovedește însăși numirea de „taxe“ adecă prețul oficial al unui contra serviciu pe care îl face comuna.

Sesiunilor parohiale reduse, însă comuna ca atare nu le face nici un serviciu pentru care ar putea fi impuse cu taxe comunale.

Ministerul de Interne în anul 1926 a adus hotărârea cu Nr. 32.412/1926 prin care scutește sesiunile parohiale de aceste taxe, iar prin hotărârea cu Nr. 7275. C. din 6 Aprilie 1928 anunță ilegalitatea acestor taxe comunale, cari nu pot fi aplicate nici unui contribuabil.

Impunerea taxelor comunale se poate face numai în baza unui regulament votat de consiliul comunei și aprobat de Ministerul de Interne, care regulament însă comuna Birda nu-l are.

Dându-se apoi cuvântul părților prezente pentru a da explicațiuni:

Reprezentantul Consiliului eparhial apelant a declarat, că susține împreună cu toate motivele. Reprezentantul Consiliului comunal Birda a declarat, că n'are nimic de spus.

Comitetul procedând la examinarea deciziunii atacate precum și a motivelor invocate în apel.

Având în vedere, că Consiliul comunal al comunei Birda pt. acoperirea necesităților bugetare ale comunei a înființat taxe comunale asupra veniturilor cuprinse în rolurile statului referitoare la proprietăților agricole, impunând la astfel de taxe sesiunea parohială din acea comună, proprietatea eparhiei ort. rom. a Caransebeșului;

Având în vedere dispozițiile art. 74 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe, conform cărora nici un fel de zecimi sau alte dări suplimentare, fără de cele prevăzute în menționata lege nu pot fi înființate asupra impozitelor stabilite prin acea lege sau asupra veniturilor supuse acestor impozite, în folosul nici unei instituțiuni;

Având în vedere, că taxele din chestiune au fost așezate atât sub regimul legii pentru unificarea administrativă, cât și sub imperiul legii pentru organizarea administrațiunii locale.

Considerând că conform art. 248 alin. 2 din legea pentru unificarea administrativă sub nici un motiv nu se poate adăuga materiilor și veniturilor impozabile impuse de stat, alte impozite, cote sau zecimi adiționale, decât în cadrul legilor generale de impunere.

Că conform art. 472 și 433 din L. O. A. L. satele, comunele și județele pot percepe numai impozite directe și indirecte prevăzute în legile generale de impunere în vigoare.

Că dispozițiile art. 427 — 441 din L. O. A. L. nu admit impunerea astor taxe numai sub titlu de cote adiționale suplimentare prevăzute în art. 430 din L. O. A. L. modificate prin art. V. din legea pentru modificarea unor articole din L. O. A. L. publicată în Mon. Oficial Nr. 23 din 29 Ianuarie 1931 pelângă procedura prevăzută în art. 437 și 438 din L. O. A. L. iar în speță nu este vorba de înființarea de cote adiționale suplimentare.

Având în vedere, că în cazul de față impunerea taxelor sub regimul dublelor legi administrative suscitată s'a făcut contrar dispozițiilor legilor generale de impunere aflătoare în vigoare fiind actele de înființare și așezarea taxelor din chestiune izbită de nulitatea de drept prevăzută în art. 341 pct b. din L. O. A. L.

Pentru toate aceste motive Comitetul în numele legii *Decide:*

Admite apelul și anulează toate hotărârile consiliului comunei Birda aduse, începând din anul 1923 până la anul 1930 inclusiv prin cari s'au înființat taxe comunale asupra veniturilor cuprinse în rolurile statului referitoare la proprietăților agricole cu privire la sesiunea parohială din comuna Bida proprietatea Consiliului eparhial ort. rom.

al Caransebeşului și implicit anulează și hotărârea Delegației Consiliului jud. Timiș-Torontal Nr. 34.445/1930.

Această deciziune este definitivă.

Președinte, ss. **Dr. Ioan Hermann.**

Consilier la Curtea de Apel.

Prim-referent, ss. **Frideric Pauck.**

Membru, ss. **Dr. Aurel Hădan.**

Lugoj la 29 Ianuarie 1932.

Prefect. **Hamat.**

Șeful serv. financiar, **Curiaș.**

Cu provocare la această Deciziune mi-a succedat radierea taxelor comunale impuse pe sesiunile parohiale de aici în trecut, iar în prezent ținându-se seama de această deciziune, sesiunile parohiale din loc nu se mai impun cu taxe comunale.

Mehadica în 17 Ianuarie 1938.

**Ilie Imbrescu,**  
preot.

## Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. **Constantin Târziu**  
licențiat în teologie.

### § 4 Episcopia Aradului.

Cu toate că sediul episcopiei Aradului nu se află pe teritoriul Banatului și ca atare istoria ei sau ei nu ar aparține subiectului de față, totuși cred necesar să tratez, în măsura izvoarelor pe cari le am la îndemână, și viața acestei episcopii a Lipovei-Inăului, care a avut o lungă jurisdicție asupra unei părți a Banatului; apoi, ierarhia arădeană a fost un stâlp și o pavază aproape insepugnabilă împotriva unirii, oprind-o multă vreme să pătrundă nu numai în teritoriul crișan ci și în cel bănățean al eparhiei; în urmă, tot la Arad s'a început lupta pentru romanizarea ierarhiei bănățene și pentru despărțirea ierarhică, încât e necesar din punct de vedere al legăturii ideilor din § în care se va trata despre lupta pentru despărțirea de ierarhia sârbească să tratăm și despre această episcopie unde a luat naștere această luptă; în fine episcopii Aradului au avut și au și azi jurisdicție asupra unei bune părți din Banat.

Asupra adevăratei origini a jurisdicției episcopilor Arădani asupra unei bune părți a Banatului, Foia Diecezană a scris nu de mult.

Au luptat și în trecut — era datorită și este meritul lor, — deși nu exclusiv, împotriva unirii, care pătrunde în Banatul nostru mult mai târziu ca în Ardeal. N. R.

Episcopia Aradului a luat ființă la 1705<sup>1)</sup> prin strămutarea episcopului Isaia Diacovici dela Inău la Arad. După unii<sup>2)</sup> Isaia Diacovici ar fi

păstorit la Ienopole încă dela 1679; mai verosimil este că el ajunge episcop al Inăului odată cu înființarea ierarhiei sârbești în Ungaria de sud. Episcopul Diacovici a fost chiar solul lui Cernojevici pe lângă Leopold I la 1690 pentru a obține dela acesta renumitele privilegii ilirice<sup>3)</sup>. La 1695 el fusese numit și episcop al Timișorii scaun pe care însă nu l-a condus efectiv. La Arad episcopul Isaia păstorește până la 1708 când este ales mitropolit al Carlovițului<sup>4)</sup>.

Urmașul său, Ioanichie Martinovici (1710-1721) fu ademenit la 1713 la unire în cetatea Orășii<sup>5)</sup>. El a fost însă convins mai târziu să se lepede de unirea de către mitropolitul Vichentie Popovici și după unii ar fi murit în scaun<sup>6)</sup>, iar după alții ar fi renunțat la el murind tot ortodox în vreo mănăstire<sup>7)</sup>.

La 1722 îi urmează Sofronie Ravanicianin (1722-1726) sub care începe lupta pentru jurisdicție asupra Hălmagiului<sup>8)</sup>. Vlădica Sofronie inagurează cu curaj lupta împotriva unirii; astfel, la 1724 el reușește a-și supune pe protopopul din Căbești împreună cu preoții din 15 sate, precum și pe protopopul Beiușului<sup>9)</sup>, care însă peste zece ani se va reîntoarce la unire la ademenirile lui Camillis<sup>10)</sup>. Sofronie întrebuinta în pastoralele sale limba românească<sup>11)</sup>, ceace constituie un titlu de merit pentru el.

Lui Sofronie îi urmează Vichentie Ioanovici (1726-1731) care purta și titlul de episcop al Timișorii și Lipovei<sup>12)</sup>; el reușește să întoarcă la ortodoxie 178 preoți bihoreni încheind la 1728 la Șambășag o învoială scrisă în limba română în care creștinii făgăduesc vlădicăi supunere, iar acesta ocrotire împotriva catolicismului cutropitor<sup>13)</sup>.

După alegerea episcopului Ioanovici ca mitropolit, la Arad fu numit Isaia Antonovici (1731-1748), care ca și înaintașii săi timetea turmei sale pastorale românești și care totdeauna știa să opereze satisfacție pentru preoții săi jigniți sau maltratați. Astfel la 1745 episcopul Isaia se plânge Mariei Terezia împotriva comitetului Aradului care tratase în mod nedemn pe preotul Daniil din Teiuș reușind să capete satisfacție imperială pentru el<sup>14)</sup>.

(Urmează).

3) Idem I. c.

4) Pr. Gh. Cotoșman o. c. P. 130.

5) Dr. Gh. Ciuhandu. Câteva momente din trecutul episcopiei Aradului. Arad 1920 p. 9.

6) Idem I. c.

7) S. Dragomir o. c. I p. 225 mot 41.

8) Idem o. c. p. 224-59.

9) N. Iorga o. c. II p. 124.

10) Idem o. c. II p. 125.

11) Dr. Gh. Ciuhandu: Doi Ianovici p. 10.

12) N. Iorga I. c.

13) Dr. Gh. Ciuhandu o. c. p. 9-10.

14) Idem o. c. p. 10-12.

1) După Dr. Gh. Ciuhandu o. c. p. 6 la 1703.

2) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 288 și 296.

## ȘTIRI

**Mănăstirea Saint Bernard acoperită de o avalanșe.** O mare avalanșă a acoperit mănăstirea și ospiciul bernardinilor, existând teama ca mai multe luni de zile călugării să rămână blocați: Interesant este că câinii, trimiși să facă explorări în împrejurimi numai cu o oră înainte de căderea avalanșei, n'au vrut să plece. Datorită acestei împrejurări, deci instinctului puternic al acestor câni, nu s'a întâmplat nici o nenorocire.

**Plângerea Evreilor la Liga Națiunilor.** Deși până astăzi nu li s'a întâmplat nimic, anunțându-se doar revizuirea cetățeniilor frauduloase, Evreii din Țară s'au adresat cu o plângere Ligii din Geneva. Cum acolo mici — mari sunt Francezii și Englezii filosemiți, era cât pe aici ca să li se admită și procedura de „urgență”, cerută de jidovi. După ce însă ministrul nostru de externe, dl Istrate Micescu a arătat despre ce este vorba, înaltul for a amânat desbaterea plângerii pentru sesiunea din Maiu, punându-o deocamdată la... coș.

**Deces.** Miercuri în 2 Februarie a. c. cetățenii orașului Caransebeș au petrecut la mormânt pe fostul funcționar dela Tribunalul nostru, Ioan Draghici. Lume neobișnuit de multă l-a însoțit pe simpaticul creștin Draghici, până la mormânt. Bunul Dumnezeu să-l așeze în corturile dreptilor Săi!

**Mulțumită publică.** În numele comunei biseri-cești Zervești dau expresie sentimentului de mulțumire și pe această cale evlaviosului creștin din această comună Petru Gabriel acar la gara din Căvâran pentru cele trei perdele dăruite sfintei biserici spre împodobirea altarului Domnului în preț de 6638 Lei.

**Aviz.** Din retribuțiile pro Ianuarie a. c. ce se plătesc la Cassa diecezană s'au detras câte 150 Lei pentru 2 cazuri de moarte și sidoxia episcopescă pe jumătate an.

Se comunică spre știre preoților, la cari taxa de asigurare pe viață la Soc. Prima Ardeleană în luna Ianuarie a. c. a fost mai urcată, că începând cu luna Febr. a. c. va fi în schimb mai scăzută ca în anul trecut.

## EFORIA MĂNĂSTIRII „IZVORUL MIRON”

Nr. 4/1938.

### Licitație publică.

Se aduce la cunoștință, că prin aceasta publicăm a doua licitație publică pentru vânzarea: a cca. 574 m. cubi diferite specii de stejar, lemn propriu pentru cherestea, doage și lemn de mină, pentru cca. 2500 m. steri lemn de foc și cca. 300 grămezi crăci, care vor rezulta din cei 2450 buc. arbori marcați în picioare în pădurea Mănăstirii situată în comuna Sintești, Ocolul silvic Făget.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Licitația cu oferte închise se va ține în ziua de **20 Februarie 1938, orele 11 a. m.** în biroul Ocolului silvic din Făget.

Caetul de sarcini se poate vedea în orele oficioase.

a) La Ocolul silvic Făget.

b) La Episcopia ort. română a Caransebeșului în Caransebeș.

c) La sfânta Mănăstire Izvorul Miron, Românești.

Prețul de strigare este 452.000 Lei.

Garanția este de 45.000 Lei.

Românești 31 ianuarie 1938.

**EFORIA**

„Mănăstiri Izvorul Miron”.

### Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1733/1937 c. f.

#### Publicațiunea de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de firma urmări-toarea Băncile Bănățene Unite S. A. din Timișoara contra urmăriților Ion Stauber și soția sa născ. Berta Rang din Caransebeș, la cererea urmăritoarei Judecătoria ordonă, licitațiunea execuțională, nouă, în baza art. 144, 146 și 147, art. 176 și 185 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeș (din circumscripția Judecătoriei mixte Caransebeș) Nr. coalei c. f. 2457, sub A. I. 1-2, No. top. 1095 casa No. 1094 în intravilan de 31 stp. și No. top. 1096 Grădină în intravilan de 52 stp. a cărui preț de strigare va fi 26.250 lei, pentru încasarea creanței de 24.900 lei, capital, interese legale dela 24 Iunie 1930, spese de proces și de executare de 2338 lei, fixate până acum, spese de 750 lei, fixate acum pentru cererea de licitație.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **22 Februarie 1938 ora 9 în localul oficial al cf. ușa Nr. 14, parter.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic decât prețul strigării (art. 26 LXI 1908 și art. 6 a legii pt. unif. unor disp. ref. la executare silită).

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de ictație (art. 147, 150, 170, legea LX. din 1881, art. 21 XLI. 1908)

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare, este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, 4 Septembrie 1937.

Leo Pető s. s. judecător.

D. Lăzărel dir. c. f.

Pentru conformitate: D. Lăzărel. dir. c. f.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.